

контролювати свій психологічний стан з метою запобігання психологічних деформацій.

Захисник має моральне право добиватись виправдання (закриття провадження) щодо свого підсудного, якщо його вина не підтверджується неспростовними доказами, навіть якщо сам захисник не впевнений у невинуватості підсудного.

Використані джерела:

1. Основи держави і права України - Оргинський В.Л. Київ, Знання 2008
2. Александров Д.О., Андросюк В.Г., Казміренко Л.І., Костицький М.В. Видавництво: КНТ. Місто: Київ. Рік: 2007. Сторінок: 360 с.

Шатайло Н.В.,
студент 5-К-2 курсу
юридичного
факультету ННІЗДН НАВС

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

Сучасні суспільні перетворення, що відбуваються в Україні, зумовлюють підвищення якості професійної діяльності правоохоронних органів. Курс держави на демократизацію і побудову правового суспільства загострює актуальність завдань з формування у населення правосвідомості, поваги до закону, довіри до діяльності правоохоронної системи держави.

Характерною особливістю використання методів психологічного впливу у професійній діяльності працівника міліції є взаємодія з населенням, що являє собою дуже складне організаційно-психологічне явище. Ефективність вирішення конкретного службового завдання залежить від успішного оволодіння працівником ОВС професійними знаннями, від рівня навичок використання способів та заходів правомірного

психологічного впливу на учасників спілкування. Отримання достовірних фактів у справі здійснюється на підставі доказів – даних, які повинні бути отримані законним, правомірним шляхом відповідно до КПК України.

Проблемою психологічного впливу займалися такі видатні дослідники, як В.Г. Крисько, Є.В. Сидоренко, Г.О. Ковальов, Є.Л. Доценко, Г.М. Андреева, М.Н. Корнєв, А.Б. Коваленко, Б.Ф. Поршнєв та ін. Проблематикою визначення допустимості психологічного впливу займалися А.Н. Васильєв, М.П. Хайдуков, О.Р. Ратінов, Н.І. Єфимова та ін. Проаналізувавши критерії допустимості психологічного впливу, можна виокремити ті, що є характерними для визначення меж його застосування: вибірковість, моральність, індивідуальний підхід, врахування психологічних ситуацій.

Російський соціальний психолог Крисько В.Г. у своїй книзі обґрунтовував принципи психологічного впливу, а саме:

- індивідуальний і диференційований підходи припускають глибоке і всебічне знання та врахування індивідуально-психологічних особливостей суб'єктів-спільників;
- вплив у групі через колектив вимагає пріоритетно діяти на неформальних лідерів і керівників, визначати перспективи розвитку групи чи організації,;
- вплив у процесі діяльності припускає, що в цьому разі тиск на людей здійснюється менш помітно, змістовніше і продуктивніше;
- поєднання високої інтенсивності впливу із урахуванням специфічних характеристик його об'єкта обґрунтовує здійснення безперервного досягнення цілей психологічного впливу;
- єдність, узгодження, наступність характеризують спільність поглядів усіх суб'єктів впливу під час вирішення виробничих завдань, досягнення єдності в усіх елементах і змісті діяння.

В основі визначення допустимості психологічного впливу лежить ідея про те, що вплив може бути визнано припустимим,

якщо він не блокує індивіда, залишає для нього можливість альтернативної поведінки, не порушує його законних інтересів.

Різні погляди вчених щодо критеріїв допустимості засобів впливу були узагальнені та конкретно визначені О.Р. Ратіновим та Н.І. Єфімовою, які сформулювали загальні критерії допустимості засобів впливу, серед яких були названі:

- моральний: відповідність до норм моралі та професійної етики;
- юридичний: відповідність до норм закону, забезпечення прав і свобод громадян, виконання зобов'язань;
- гносеологічний: пізнавальність та наукова обґрунтованість;
- психологічний: врахування психологічних ситуацій та індивідуальних особливостей учасників процесу.

На думку Р.С.Белкіна допустимість тактичних прийомів полягає в тому, що за своїм змістом та цілеспрямованістю вони повинні цілком відповідати закону, а їхнє застосування – вимогам законності. До критеріїв допустимості він відносить:

- законність (відсутність протиріччя букв та духу закону);
- вибірковість дії (вплив має спрямовуватись на одну особу);
- моральність (відповідність принципам моралі).

Стосовно вибіркової дії, де психологічний вплив має спрямовуватись на одну особу, слід зауважити, що психологічний вплив може спрямовуватись не тільки на одну особу наприклад, при проведенні одночасного допиту двох і більше осіб.

Серед вітчизняних вчених, які зробили істотний внесок у розвиток цієї проблеми, слід назвати В.Г. Лукашевича, який вважає, що питання про допустимість тактичних прийомів, повинні зводитися до оптимального визначення переліку критеріїв в їх змістовній інтерпретації стосовно досліджуваної проблеми. До таких критеріїв він відносить:

- правовий – засоби впливу повинні відповідати загальним вимогам законодавства та нормам;
- гносеологічний – визначає пізнавальну сутність засобів впливу;

- інформаційний – засоби впливу повинні бути спрямовані на отримання інформації;
- моральний – відповідність засобів впливу до норм моралі;
- тактичний – дотримання рекомендацій щодо застосування тактичних прийомів;
- психологічний – визначає межі здійснення впливу.

Узагальнюючи погляди на критерії допустимості психологічного впливу можна виокремити певні з них, що є найхарактернішим і для визначення меж його застосування.

Першим слід назвати – законність – засоби впливу повинні відповідати вимогам законності та нормам закону.

Другий – вибірковість – вплив має спрямовуватись на певну особу в разі необхідності отримання певної інформації або досягнення конкретного результату.

Третій – моральність – відповідність використовуваних засобів впливу до норм моралі.

Четвертий – індивідуальний підхід при здійсненні психологічного впливу.

П'ятий – психологічність - врахування психологічних ситуацій, в яких здійснюється вплив.

На сьогоднішній день необхідно не лише визначити критерії допустимості, а й окреслити шляхи вирішення питань про їх реалізацію під час проведення тактичних прийомів.. Поки що не існує чіткого розуміння та визначення критеріїв допустимості психологічного впливу, а це призводить до того, що будь-які помилкові рекомендації щодо тактики їх застосування можуть спричинити моральну шкоду особі та порушити вимоги законності. Наведений перелік критеріїв допустимості може бути використаний лише як рекомендований, він неспрямований на розв'язання проблеми в цілому.